

รูปที่ 1. ประดิษฐ์ หุตางกูร (ภาพจากหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ (1))

บทความตอนที่ 3 เกี่ยวกับประวัติของอาจารย์ประดิษฐ์ หุตางกูร กล่าวถึงบทบาทสำคัญของอาจารย์ในการพัฒนาวิชาชีพในสองเรื่อง คือ งานในเภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย และงานเภสัชอุตสาหกรรม

งานในเภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย

อาจารย์ประดิษฐ์ หุตางกูรได้ร่วมเป็นคณะกรรมการอำนวยการเภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ในปีพ.ศ. 2491 และดำรงตำแหน่งต่อเนืองยาวนานถึง 21 ปีจนถึงปี พ.ศ. 2512 หลังจากนั้นอาจารย์ยังได้เป็นกรรมการที่ปรึกษาของเภสัชกรรมสมาคมฯ ทุกชุดจวบจนวาระสุดท้ายของชีวิต ซึ่งถือเป็นการทำงานให้เภสัชกรรมสมาคมฯ อย่างยาวนานต่อเนื่องถึง 37 ปี

อาจารย์ประดิษฐ์เริ่มทำงานในเภสัชกรรมสมาคมฯ ในตำแหน่งผู้ช่วยเหรัญญิกและผู้จัดการวารสารเภสัชกรรม ซึ่งเป็นวารสารวิชาการของเภสัชกรรมสมาคมฯ ต่อมาท่านเป็นผู้ช่วยบรรณาธิการวารสารนี้นานถึง 10 ปี ท่านได้จัดทำวารสารอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งตีพิมพ์บทความวิชาการและวิชาชีพมากมาย ถือเป็นวิทยาทานจากท่านแก่เภสัชกรในสมัยนั้น ซึ่งขาดแคลนตำราวิชาการอย่างมาก ท่านยังได้ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมวิชาการ การแสดงนิทรรศการต่าง ๆ ของเภสัชกรรมสมาคมฯ ท่านจึงเป็นอาจารย์ทั้งในตำแหน่งหน้าที่และนอกตำแหน่ง

ท่านได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการของเภสัชกรรมสมาคมฯ ตั้งแต่ พ.ศ. 2495-2510 นับเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งนี้ยาวนานที่สุดที่มีมา เลขาธิการในขณะนั้นปฏิบัติงานด้วยความลำบากเพราะยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ประจำช่วยแบ่งเบาภาระงาน ในปี พ.ศ. 2508-2509 เกิดวิกฤตที่เภสัชกรรมสมาคมฯ ต้องย้ายออกจากสำนักงานเดิมหรือบ้านศาลาแดง (ที่ตั้งของโรงแรมดุสิตธานีในปัจจุบัน) ซึ่งเป็นสำนักงานที่ใช้

ประดิษฐ์ หุตางกูร

ผู้ก่อตั้งคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ตอนที่ 3: งานเพื่อวิชาชีพ

ร่วมกันกับแพทยสมาคม ทันตแพทยสมาคม และสมาคมพยาบาล โดยเช่าจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ร่วมกัน สำนักงานทรัพย์สินฯ ซึ่งบอกเลิกสัญญาเช่าได้จ่ายค่าย้ายสถานที่ให้ แต่เภสัชกรรมสมาคมได้รับเงินส่วนแบ่งอย่างไม่เป็นธรรมจากบางสมาคมที่ร่วมใช้สถานที่ จึงได้มีการประชุมคณะกรรมการอำนวยการเพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์ครั้งนั้น อาจารย์ประดิษฐ์ในฐานะเลขานุการได้ทำหน้าที่ด้วยความเหนื่อยยากทั้งกายใจในการต่อสู้เพื่อความถูกต้องเป็นธรรม จนในที่สุดสามารถทำความตกลงได้เงินมาก่อนหนึ่งซึ่งได้นำมาซื้อที่ดินอันเป็นที่ตั้งของเภสัชกรรมสมาคมในปัจจุบัน

อาจารย์ประดิษฐ์เป็นผู้ที่ต่อสู้เพื่อเป็นความของวิชาชีพอย่างไม่ย่อท้อ บทบาทสำคัญอันหนึ่งที่ควรกล่าวถึงคือ การได้รับเลือกเป็นเอกอัครราชทูตที่ประชุมใหญ่วิสามัญของเภสัชกรรมสมาคมฯ ให้เป็นผู้แทนสมาคมในคณะอนุกรรมการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติยาฉบับที่ 3 พ.ศ. 2522

งานเภสัชอุตสาหกรรม

เมื่อประเทศไทยประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน เพื่อจูงใจให้ชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรม ในขณะนั้นเป็นเวลาที่อาจารย์ประดิษฐ์ได้จบการศึกษาด้านเภสัชอุตสาหกรรมจากสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2502 อาจารย์ประดิษฐ์จึงได้ร่วมเป็นคณะอนุกรรมการยาของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน บริษัทยาที่เข้ามาลงทุนกลุ่มแรก คือ Merck Shape & Dohme และ Dumex รัฐบาลได้ทำสัญญาว่าจะไม่ให้สิทธิในการลงทุนแก่บริษัทที่ผลิตยาที่คล้ายกับของทั้งสองบริษัท ทำให้เกิดปัญหาจนอาจารย์ประดิษฐ์ต้องเป็นผู้แก้ไขปัญหา จนทำให้

เกิดโรงงานแห่งที่ 3 คือ Lepetit และโรงงานอื่น ๆ ตามมาอีกจำนวนมาก ทำให้อุตสาหกรรมยาในประเทศพัฒนาขึ้น

ในปี พ.ศ. 2505 ผู้ที่จบการศึกษาด้านเภสัชอุตสาหกรรมจากต่างประเทศมีน้อยมาก นักลงทุนทั้งหลายชาวไทยและชาวต่างประเทศจำนวนมากได้มาขอคำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ จากอาจารย์ จนเป็นที่ยกย่องจากบุคคลในวงการ ชาวต่างประเทศหลายคนชวนให้อาจารย์ประดิษฐ์ทำงานเป็นผู้จัดการฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมยา แต่อาจารย์ปฏิเสธทุกครั้งเพราะต้องการทำงานที่อิสระ อาจารย์ยังได้ส่งลูกศิษย์ไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมยาและประสบความสำเร็จอย่างมากในการทำงาน

ผลงานของอาจารย์ประดิษฐ์ทำให้อุตสาหกรรมยาในประเทศรุดหน้าไปอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2504 มีโรงงานผลิตยาเพียง 8 แห่งและยาสำเร็จรูปส่วนใหญ่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ผลงานของอาจารย์ทำให้โรงงานผลิตยาจำนวนมากถูกจัดตั้งขึ้นและสามารถผลิตยาสำเร็จรูปได้ปริมาณมาก

ในปี พ.ศ. 2512 ผู้ผลิตยากลุ่มหนึ่งภายใต้การนำของเกษม บังศรีวงศ์, พิชัย รัตตกุล และร้อยตำรวจเอกสุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ ได้จัดตั้งสมาคมไทยอุตสาหกรรมผลิตยาแผนปัจจุบัน อาจารย์ประดิษฐ์ได้มีส่วนช่วยให้คำแนะนำการก่อตั้งจนสำเร็จลุล่วง คณะกรรมการบริหารสมาคมจึงได้เชิญท่านเป็นที่ปรึกษาและเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ อาจารย์ประดิษฐ์ได้รับเชิญให้เป็นที่ปรึกษา กิตติมศักดิ์ของคณะกรรมการบริหารทุกชุดเรื่อยมาจนวาระสุดท้ายของชีวิต อาจารย์ร่วมงานของสมาคมเสมอไม่ว่าจะเป็นการประชุมประจำปีหรือการประชุมรายไตรมาส เมื่อครั้ง อาจารย์ได้พระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเภสัชศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล สมาคมจึงมอบเงินให้อาจารย์เพื่อจัดตั้ง “ทุนสมาคมไทยอุตสาหกรรมผลิตยาแผนปัจจุบัน” ในมูลนิธิคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลที่ท่านเป็นผู้ก่อตั้งและเป็นประธาน ในการประชุมไตรมาสของสมาคมฯ ในวันที่ 21 พฤษภาคมพ.ศ 2528 ที่โรงแรมเอเซีย

ท่านได้มาร่วมงานเช่นทุกครั้งและอยู่จนงานเลิกประมาณ 22:00 น เศษ ไม่มีผู้คาดคิดว่า การมาร่วมงานครั้งนั้นจะเป็นครั้งสุดท้ายของท่าน ในวันรุ่งขึ้น อาจารย์ก็ได้ถึงแก่อนิจกรรม

ในปี พ.ศ. 2521 อาจารย์ประดิษฐ์ได้รับทุนจาก United Nation Asian-Pacific Development Institute เพื่อทำวิจัยเรื่องเภสัชอุตสาหกรรมในประเทศ อาจารย์เห็นว่าข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยา เช่น ปริมาณความต้องการด้านยาของประเทศ ปริมาณการสั่งซื้อยาจากต่างประเทศ จะเป็นประโยชน์ต่อการวางนโยบายของประเทศ ซึ่งขณะนั้น ยังไม่มีผู้ใดรวบรวมดีพอ รายงานฉบับทำให้ภาครัฐบาลและเอกชนตื่นตัวในเรื่องนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยาได้นำงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นจำนวนมาก อาจารย์ยังได้เพิ่มเติมการศึกษาเพื่อทำนายแนวโน้มเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยาในอนาคต แต่ในขณะที่ท่านเสียชีวิต ผลการวิจัยยังอยู่ในขั้นการวิเคราะห์ผล

ในปี พ.ศ.2524 มีการทบทวนอาจารย์ประดิษฐ์ให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการองค์การเภสัชกรรม เพราะเชื่อมั่นในความสามารถของท่าน แต่ท่านปฏิเสธด้วยเหตุผลว่าท่านต้องการเวลาสำหรับงานสอนหนังสือและแต่งตำราเภสัชอุตสาหกรรมจากประสบการณ์ แต่อาจารย์ก็ยังไม่มีเวลาแต่งตำราตั้งใจหวัง

อาจารย์ประดิษฐ์ได้ต่อสู้เพื่อวิชาชีพที่ตนรักตั้งแต่เมื่อจบการศึกษาจบจนวาระสุดท้าย ท่านเป็นที่เคารพและยกย่องของบุคคลในวิชาชีพ ท่านสร้างบุคลากรเพื่อรับใช้สังคมอย่างมีคุณภาพ และมอบความรู้อันมีค่าต่อบรรดาลูกศิษย์ และบุคลากรหรือสมาคมต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมยา จนเกิดความรุดหน้าอย่างเห็นได้ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

1. Anon. Cremation memorial book: Pradit Hutangkool. Bangkok: publisher unknown; 1985.